

Številka: Up-990/16-13

Datum: 27. 6. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi, ki jo je vložil Danijel Vindiš, Videm pri Ptuju, ki ga zastopa Odvetniška pisarna Primec & Lah, d. o. o., Maribor, na seji 27. junija 2017

odločil:

Sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 637/2016 z dne 5. 10. 2016 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Višje sodišče v Ljubljani (v nadaljevanju Višje sodišče) je ugodilo pritožbi upnice, ustavilo postopek odpusta obveznosti in zavrnilo pritožnikov predlog za odpust obveznosti. Pojasnilo je, da pritožnik (dolžnik v osebnem stečaju) v letih 2013 in 2014 ni predložil obračunov za akontacijo dohodnine in obračunov davka na dodano vrednost. Zaradi storitve teh prekrškov naj bi mu bila izrečena globa. Pritožniku naj bi namreč davčni organ zaradi nepredložitve navedenih obračunov izrekel globo, višjo od 4.000 EUR, ki naj bi glede na četrto odstavko 3. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 111/13, 90/14, 91/15 in 63/16 – v nadaljevanju ZDavP-2) spadala med davke. Višje sodišče je zato menilo, da je podana ovira za odpust obveznosti po 1. točki četrtega odstavka 399. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr. in 27/16 – v nadaljevanju ZFPPIPP), ker naj bi šlo za zlorabo pravice do odpusta obveznosti.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev pravice do izjave (22. člen Ustave), ker mu sodišče ni vročilo pritožb upnic oziroma mu jih ni poslalo v odgovor. S tem naj bi mu nastale nepopravljive hujše posledice, saj mu je z zavrnitvijo predloga za odpust obveznosti onemogočeno, da bi bil prost teh obveznosti, ki so precej visoke. Sam naj bi prejemal plačo, ki je malo višja od zneska minimalne plače, preživljati pa naj bi moral še enoletnega otroka. Pritožnik o tem prilaga tudi dokazila. Sicer pa naj bi bila izpodbijana odločitev samovoljna oziroma očitno napačna, saj naj pri globi, ki naj bi bila pritožniku izrečena, ne bi šlo za primer iz 1. točke četrtega odstavka 399. člena ZFPPIPP. Sodišče naj bi tako samo razširilo pomen navedene določbe oziroma oblikovalo nov razlog, ki naj ga zakon ne bi predpisoval. Razlaga Višjega sodišča naj bi tako nedopustno širila ovire za odpust obveznosti. Pritožnik namreč meni, da četrty odstavek 3. člena ZDavP-2 nikakor ne pomeni, da ima globa enako pravno naravo kot davek, še manj pa, da gre pri globi za dodatno ali naknadno odmerjen davek v smislu 1. točke četrtega odstavka 399. člena ZFPPIPP. Navedena določba ZDavP-2 naj bi bila uporabljiva za potrebe davčnega postopka in naj bi bila v neposrednem nasprotju z navedeno določbo ZFPPIPP. Če naj bi zakonodajalec izrečeni globi želel pripisati namen zlorabe pravice do odpusta dolga, bi to izrecno zapisal v ZFPPIPP. Člen 399 ZFPPIPP naj bi bilo treba razlagati strogo oziroma restriktivno.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-990/16 z dne 20. 12. 2016 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. O sprejeti ustavni pritožbi je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Višje sodišče v Ljubljani, na podlagi drugega odstavka navedenega člena ZUstS pa tudi upnike pritožnika s pozivom, ki je bil objavljen na spletnih straneh za objave v postopkih zaradi insolventnosti, da se izjavijo o ustavni pritožbi. Nobeden od njih nanjo ni odgovoril.

B.

4. Pritožnik zatrjuje, da mu pritožbe upnic zoper sklep sodišča prve stopnje št. St 1645/2015 z dne 30. 8. 2016 niso bile vročene v odgovor in se zato o navedbah v njih ni mogel izreči, s čimer naj bi mu bila kršena pravica do izjave iz 22. člena Ustave. Iz podatka, ki ga je posredovalo Okrožno sodišče na Ptuju, izhaja, da je ta trditev resnična.

5. Ustavno sodišče je v odločbi št. Up-653/15 z dne 5. 11. 2015 (Uradni list RS, št. 87/15, 17. točka obrazložitve) sprejelo stališče, da je treba v pritožbenem postopku zoper sklep o začetku stečajnega postopka glede odgovora družbenika na pritožbo zoper ta sklep subsidiarno in smiselno upoštevati drugi odstavek 366. člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 –

ZPP)¹ glede na to, da ZFPPIPP tega pravnega položaja ne ureja (prvi odstavek 121. člena ZFPPIPP) in da pri navedenem sklepu ne gre za sklep procesno tehnične narave, pač pa za sklep, ki pomeni vsebinsko odločitev o tem, ali so izpolnjeni z zakonom določeni pogoji za začetek stečajnega postopka (torej gre za vsebinsko odločanje o pravici ali obveznosti). Pojasnilo je še, da bi zato družbenica kot stranka pritožbenega postopka morala imeti pravico, da se izjavi o pritožbi upnic, predlagateljic stečajnega postopka. Ker te pravice ni imela, je Ustavno sodišče odločitev sodišča druge stopnje razveljavilo zaradi njegovega neskladja z 22. členom Ustave.

6. V obravnavanem primeru gre v pogledu zagotavljanja možnosti dolžnikovega odgovora na pritožbo upnika za v bistvenem enak položaj. Dolžnik je stranka v glavnem postopku osebnega stečaja (1. točka 385. člena ZFPPIPP), v okviru katerega teče postopek odpusta obveznosti. V obravnavanem primeru sta bila v postopku odpusta obveznosti vložena ugovora upnikov, ki pa ju je sodišče prve stopnje zavrnilo. Vendar pa je nato Višje sodišče z izpodbijano odločitvijo ugodilo pritožbama upnic, spremenilo sklep sodišča prve stopnje tako, da je postopek odpusta obveznosti ustavilo in zavrnilo pritožnikov predlog za odpust obveznosti. Prav tako kot sklep o začetku stečajnega postopka tudi ta sklep ni zgolj procesno tehnične narave, saj gre za vsebinsko odločitev o tem, ali so izpolnjeni z zakonom določeni pogoji za odpust obveznosti. Zato je treba tudi v tem primeru upoštevati načelo kontradiktornosti, ki pritožniku daje pravico, da odgovori na vloženi pritožbi. Ker te pravice pritožnik ni imel, je podana kršitev pravice do izjave v postopku odpusta obveznosti (22. člen Ustave).

7. Kot je pojasnjeno v 6. točki obrazložitve, je Ustavno sodišče o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo (v obeh primerih gre za sklep, ki pomeni vsebinsko odločanje o pravici oziroma obveznosti v insolvenčnem postopku) in je s citirano odločbo ustavni pritožbi ugodilo, razveljavilo izpodbijani sklep ter zadevo vrnilo sodišču v ponovno odločanje. Ker so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka 59. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS), je odločbo o tej ustavni pritožbi sprejel senat Ustavnega sodišča. Izpodbijani sklep Višjega sodišča je razveljavil in zadevo vrnil temu sodišču v novo odločanje.

8. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijani sklep razveljavil že zaradi kršitve pravice do izjave iz 22. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presoјati.

¹ Ta določba omogoča, da se v postopku s pritožbo zoper sklep smiselno uporabljajo določbe o odgovoru na pritožbo (zoper sodbo), vendar le za taksativno našteje sklepe. Gre za sklepe, ki po vsebini pomenijo meritorno (vsebinsko) odločitev o kakšni pravici ali obveznosti (tako v navedeni odločbi).

C.

9. Senat je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica senata dr. Dunja Jadek Pensa ter člana dr. Etelka Korpič – Horvat in dr. Marijan Pavčnik. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Dunja Jadek Pensa
Predsednica senata